

SEVA

Poble d'Osona, al peu O. del Montseny, una desena de k. al SSE. de Vic.

PRON.: *séba*, a Centelles i a Vic, Casac. 1920; id. a Tagamanent (1924, exc. 15) i a Vic (1931, Ll. 29, 198).

MENCIONS ANT. 904, 906, 907, veg. infra; 929: «--- *Seva* --- a<d> bilare Adtruarii ---» [‘Viladrover’] (*Dipl. Cat. Vic*, 123, § 143); 1091: «Ste. Marie de *Seua*» (Balari, *Orig.*, 96); S. XII: *Seua* en les llistes de parr. del bisbat de Vic, p.p. Pladevall, p. 72 (I, II, III); 1196: *Seva* (Kehr, *Papsturk.*, p. 572); 1213: «domus sita in loco vocato *Nespler*, in saccharia *Ste. Marie de Sevas*» (MiretS., *Templ.*, p. 163); 1233: J. de *Seua* (CCandi, *Mi. Hi. Ca.* II, 409); 1279: *Seua* (Ripoll Vilamajor); 1330, '32, '33, '37: eccl. S. Marie de *Seva* (Junyent, *Misc. Griera* I, 374, 302, 385, 387).

1327 i altres de la primera meitat del S. XIV: Bernat de *Seva*, juriconsult que féu autoritat en la fixació del Dret català, i dirimí llavors àrdues qüestions; p. ex. dictà sentència entre Ferrer Garí i Pere Marc, senyor del castell d'Eramprunyà (Hinojosa, *Reg. Señ. Cat.*, p. 106; i altres *ibid.*, pp. 6, 15); i d'altres en Socarrats en el seu tractat (S. xv).

El nom de *Seva* forní un cognom difós per moltes comarques, notablement en les valencianes, on en tinc nota fins a l'extrem Sud (Benimantell i St. J. d'Alacant); i el 1736, Carles Ros, el registrava com distingit llinatge valencià (*Adages*, p. 106).

De la gran importància del nom tenim testimonis més antics encara que les mencions que he citat, en forma d'adjectiu *Sevedanus*, nom d'un extens «terme» que comprenia diverses municipalitats, abraçant almenys 15 k. de Nord a Sud, fins més enllà d'Aiguafreda; i després, substantivat: *Sevedanum*. 904: «Ausona in terminio *Sevedano*, in *Valdemanía*» (*Dipl. Cat. Vic*, 233, § 34); 906: «--- Ausona, in *Sevedano*, in terminio *Valle Magna*, in loco --- Ferrarias»; 907: «in comitatum *Ausona*, in *Sevedano*, in serra de *Avancone*» [‘L'Avencó’, al peu d'Aiguafreda] (*Dipl. Cat. Vic*, §§ 37, 38). No ens ensenya aquest adj. res de nou o gaire perspicu, quant a la forma del nom del poble *Seva*, car es tracta d'una formació SEVITANUS, amb el recurrent sufix de gentilicis -ITANUS o -ETANUS, tal com es formà Ausetani de AUSA; i següent creant-se *Vallis Lespetana*, *Vallis Sengicitana* (veg. supra art. *Llesp*, *Senyiu*), *Calidensis*, (*pagus*) *Siracitanus* id. (*Sirès*, supra s. v. *Seròs*) etc. Tanmateix és una prova eloqüent del gran i pregon arrelament històric d'aquest nom, amb aqueixa copiosa repetició i la gran extensió que abraça.

ETIM. La mateixa curtedat del nom *Seva* és un fort entrebanc per arribar-hi a una conclusió, no sols per establir un resultat ferm i concret, sinó fins i tot per formular-ne un diagnòstic, decidit o «grosso modo». A causa de la multiplicat de vies que es dibuixen més o menys clarament. Però com que unes són més rebutjables que d'altres, i desbrossar la brolla és

fer obra útil,

Començarem per aquestes. És clar que no ve de *ceba*, nom d'hortalissa. I encara que aquells rodals siguin bons per a farratge, tampoc pensarem en un deriv. del ll. CĪBUS (o CĪBARE), com *civada*, cast. *cebada*; malgrat s'hi acosti tant l'astur. *ceba* «cebo para el ganado» (Vigón, *Vocab. de Colunga*, s. v. *cebar*) i ast. occid. *ceu* ‘fenc’ en Munthe; perquè rotundament s'hi oposa ja la s- constant de les mencions antigues (una vintena fins al S. XI), des de primers del S. X (segles abans de la neutralització fònica de s/c). Dir que pugui venir del NP *Eusèbia* (com Mn. Segura, *Veu del Monts*. 1892, 95) és etzibar-les a la babalà.

Però vist que hom pensa a partir d'un nom de persona, entre els germànics almenys hi hauria base radical, com sigui que s'han registrat 22 NPP d'arrel *SEWA* (i 8 de *SĪBJA*), i fins es troba en Först. algun testimoni, que permetria postular un NP *Sewia*. De fet, però, no coneixent dades positives de tal NP en documents catalans, això és una vaguetat tan inconsistent com una bombolla de sabó. I jo crec que tothom preferirà admetre origen pre-romà, un o altre. Branca ibero-basca (B); o d'una altra banda (A)?

B) Aquests paratges no són dels més apropiats per a aquesta branca, en contrast amb les comarques pirinenques i les de la nostra meitat ponentina. I les exploracions són poc encoratjadores. Un verb *zebatu* «acostumbar-se» d'alguns dicc. bascos (Bera-Mend.), sembla tenir var. dial. *bezatu*; sembla, doncs, manlleu romànic (cat. *avesar*); d'altres mots rars *zebu*, *sebo*, *seboni* (Azkue) seran manlleus del romànic *SEBUM* ‘seu’. Més autòcton sembla el grup *zibo* «columpio, trompo»: de la idea de ‘ondulació’, ‘bransoleig’ i ‘flexible’, *zibi* ‘biga ventrera’, *zebo* «colgar», *sibitu* «lazo». Però, tot plegat, compartiment semàntic poc suggestiu per a un topònim.

A) Doncs, en principi, tenim propensió per a una base d'enllaç europeu: sigui paleo-europeu, sigui indoeuropeu. Per aquí es veuen indicis més concrets: *SEVA* NP fem. en una inscripció trobada prop de Le Havre (Holder III, 1531); *SEVVO*, -*VONIS* NP m. en una bona dotzena d'inscripcions de Gàl·lia: totes, o la major part, del territori occità, amb algunes del franco-provençal (Holder).

La base d'una conjectura pre-romana es consolidaria si es trobés algun parònim en la nostra toponímia. Aquí, no deixa d'haver-n'hi un; si bé a condició de concedir a la paronímia un abast bastant lax; però ho compensa el fet de ser a la mateixa comarca, en l'extrem oposat.

En efecte és lícit considerar SAÛE i SEÛA com homòlegs: A/E, en posicions intercanviades; també ho compensaria la suposició que tots dos siguin hidrònims, més que oronímics. De fet: *Sau* (SAVE), com demostrem en el seu art., sembla haver designat pròpiament la *Riera Major* de les Guilleries, nom germà dels nombrosos noms de riu europeus, d'ètimon SAVE/SAVA. Doncs, jo crec que a *Seva* li pot venir el nom del fet que allí neix el riu cabdal de la Plana de Vic: